

Hoe maken we integratie in ouderenzorg succesvol?

Download de studie op ing.be/healthcare

Hoe maken we integratie in ouderenzorg succesvol? is de nieuwe editie van de studies gerealiseerd door ING in samenwerking met Probis Groep voor het derde jaar op rij.

Door de vergrijzing van de bevolking is het aantal chronische zieken en de complexiteit van de zorg sterk toegenomen. Het aanbod binnen het bestaande, gefragmenteerde zorgsysteem voldoet niet meer aan de vraag van de gebruiker. Zorgintegratie kan leiden tot een kwalitatieve en meer vraaggestuurde zorg en tot meer continuïteit doorheen de verschillende settings en sectoren. Dat alles moet resulteren in een efficiënter gebruik van middelen.

Dat geldt voor zorgintegratie in het algemeen, voor alle patiënten, maar is des te meer van belang voor chronisch zieke ouderen. **Deze studie wil dan ook vooral een duidelijk beeld geven van wat zorgintegratie kan betekenen voor ouderen met chronische aandoeningen in België.** Op heden zien we dat chronische zieke ouderen vaak opgenomen worden in acute settings die niet afgestemd zijn op hun specifieke zorgvragen. Om aan die zorgvragen tegemoet te komen, dient er een aangepast en samenhangend aanbod ontwikkeld te worden waarin ziekenhuisverplaatste zorg een prominente plaats krijgt, met aandacht voor integratie van alle zorgaanbieders in de gezondheidszorg. Ziekenhuisverplaatste zorg wordt verleend in de thuis- of thuisvervangende omgeving en kent verschillende "trajecten" of varianten die gaan van het voorkomen van ziekenhuisopname, over de opvolging en verzorging na een ziekenhuisopname tot het verlenen van complexe zorg buiten de hospitaalomgeving.

Wat zijn de sleutelaspecten van zorgintegratie?

De studie biedt een **academisch overzicht van de sleutelfactoren** die nodig zijn om van zorgintegratie een succes te maken.

- **Clïënt empowerment:** zorgverlener als informant en coach van de cliënt
- **Mantelzorg:** gezien de schaarste aan zorgprofessionals
- **Informatie-uitwisseling en coördinatie:** onder andere via het elektronisch cliëntendossier
- **Case management:** gecoördineerde opvolging van de cliënt
- **Multi- en interdisciplinaire aanpak:** gebundelde expertise leidt tot gedeeld zorgplan
- **Kwaliteitscultuur:** ondersteund door leiderschap en change management
- **Aangepaste financieringsystemen:** voor meer efficiëntie en betere samenwerking

✓ **Praktijkvoorbeelden**

De studie beschrijft een aantal **praktijkvoorbeelden uit binnen- en buitenland** die de zorgintegratie faciliteren, waaronder de toekenning van een case manager in het Nederlandse zorgmodel voor 75-plussers, het gevalideerde BelRAI-meetinstrument als ondersteuning van cliënt empowerment, internationale benchmarking inzake financiering, de integratie van apps en domotica in zorg en samenwerkingsplatformen waarop de verschillende betrokkenen informatie kunnen delen.

do your thing

♡ Enquête bij woonzorgcentra

Om na te gaan hoe ver België staat inzake een geïntegreerde zorg, werden meer dan 250 woonzorgcentra in Brussel, Vlaanderen en Wallonië aangeschreven om deel te nemen aan een enquête.

In de enquête werd gepeild naar wat de praktijk zelf beschouwt als **de belangrijkste sleutelaspecten voor de zorgintegratie**. De respondenten hechten het hoogste belang aan

- transmurale zorgcontinuïteit
- cliënt empowerment
- geïntegreerd clientdossier

13,3%
is voorstander van
specialistische zorg buiten
het ziekenhuis

De enquête vroeg hen ook aan welke aspecten de sector zelf al werkt.

Niet verwonderlijk weerhielden ze voornamelijk die aspecten waarop ze zelf een impact hebben: preventie, multidisciplinaire teams en kwaliteitscultuur.

Toch is het opmerkelijk dat de respondenten minder belang hechten aan een aangepast financieringssysteem en de rol van mantelzorgers. **Digitalisering en**

verbeterde communicatie zijn volgens de sector de belangrijkste aspecten van de toekomstige zorgintegratie. Wat betreft ziekenhuisverplaatste zorg is er een **groot draagvlak voor preventieve en nazorgtrajecten** (resp. 55,6% en 31,1%) maar slechts een kleine minderheid is voorstander van het verlenen van specialistische zorg buiten het ziekenhuis (13,3%).

De enquête onderzocht ook het opnametraject in de woonzorgcentra: zowel in Vlaanderen als in Wallonië volgt ongeveer de helft van de opnames na een passage in een ziekenhuis. Woonzorgcentra

ervaren de samenwerking met ziekenhuizen als positief, al is er aanzienlijke ruimte voor verbetering wat betreft de gegevensoverdracht en communicatie. De woonzorgcentra geven aan dat ze vragende partij zijn voor **meer samenwerking met de ziekenhuizen** op het vlak van dementie, wondzorg en psychiatrische aandoeningen.

👥 Rondetafelgesprekken met experts

Naast de resultaten van de enquête, geeft de studie ook de bevindingen weer van meer kwalitatieve rondetafelgesprekken met experts uit de sector.

Deze experts geven aan dat de integratie niet enkel moet leiden tot een betere aansluiting op de zorgvraag van de cliënt maar ook tot een beter welzijn. Hiervoor moet meer worden ingezet op een beleidsoverschrijdende werking. Het veranderende profiel van de cliënten (met meer psychiatrische stoornissen en fysieke en mentale beperkingen) zorgt ook voor een **gewijzigd competentieprofiel bij de zorgverleners**.

Voor een efficiënte vraaggestuurde benadering van de zorg is de precisering van wat een cliënt niet nodig heeft, minstens even belangrijk als de analyse van zijn individuele behoeften. Naast de nood aan zorgintegratie

is er tevens een nood aan meer specialisatie. Die specialisatie zal ook de grenzen voor de transmurale zorg bepalen.

In tegenstelling tot de enquête **beschouwen de experts een aangepaste financiering als cruciaal**. Enerzijds bemoeilijkt het gefragmenteerde karakter van de bestaande financiering de integratie van de zorg. Anderzijds leiden bepaalde financiële prikkels om tot meer geïntegreerde zorg te komen vaak tot het verlies van andere financieringsbronnen. Tevens benadrukken zij de behoefte aan regionale en neutrale initiatiefnemers in het integratieverhaal. Hiervoor is behoefte aan een richtinggevend kader waarvoor de experts kijken naar de federale overheid.

Enkel wanneer de "defragmentering" op het allerhoogste niveau wordt gerealiseerd, kan er werk gemaakt worden van echte integratie op lagere niveaus.